

اصلى ترين عوامل موثر بر صادرات فولاد

جايگاه تجارت فولاد در تجارت ايران

پايگاه خبرى تحليل فولاد مركز آهن

اصفهان - خيابان امام خمينى - چهار راه شريف - مجتمع الماس - طبقه ۵ - واحد ۵۱۵ | مركز آهن

اصلي ترين عوامل موثر بر صادرات فولاد

جايگاه تجارت فولاد در تجارت ايران

ميزان صادرات آهن آلات در کشور رقم قابل توجهی نمی باشد. به بیان دیگر ميزان صادرات فولاد ايران در مقایسه با کشوری مانند ترکیه که فولاد خود را با خرید قراضه و خرید انرژی تولید می کند، بسیار اندک است. صادرات ترکیه بیش از ۱۰ میلیون تن تنها در محصولات طولی می باشد، این رقم در بهترین حالت برای ايران کمی بیش از دو میلیون تن در کل محصولات نوردی است. این در حالی است که ارزش حاصل از صادرات به دلیل آنکه تامین کننده نیاز واحدهای تولیدی برای تامین قطعات و تجهیزاتشان می باشد ارزش قابل توجهی دارد. در سال های اخیر صادرات آهن آلات دستخوش رخدادهای نامطلوبی شده که از آن جمله می توان به قانون منع صادرات، سهمیه بندی صادراتی و اعمال یا عدم اعمال تعرفه متناسب با وضعیت و شرایط حاکم بر تجارت جهانی اشاره نمود. قانون منع صادرات در سال ۱۳۹۱ هرچند در بازه زمانی کوتاه مدتی اعمال گردید اما از دست دادن مقاصد صادراتی و جایگزینی سایر رقبا در بازار صادراتی و هزینه ای که بابت اعتمادسازی دوباره باید پرداخت گردد، از حداقل آسیب هایی است که قانون منع صادرات به دنبال داشته است.

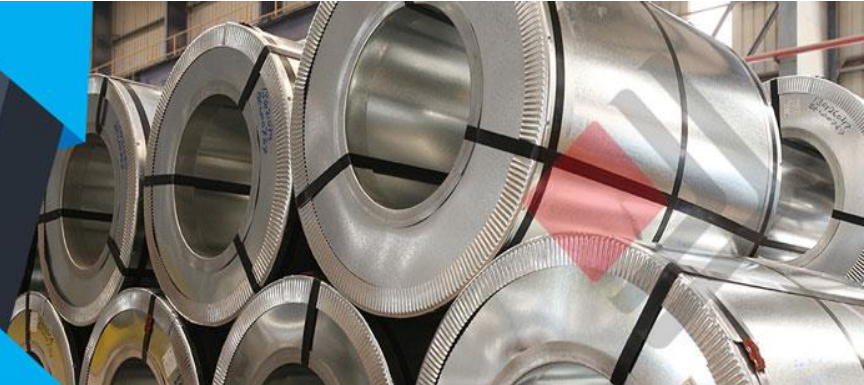
حذف منع صادرات و اعمال سهمیه ناچیز و فصلی و اعلام دیر هنگام گشایش ایجاد شده باز هم مسیر صادرات را آن گونه که باید هموار ننمود. هرچند در حال حاضر به دلیل کاهش ارزش پول ملی و رکود حاکم در کشور صادرات نسبت به گذشته کمی در مسیر بهبود قرار گرفته است، اما آن گونه که شایسته است ايران در مجامع بین المللی جایگاه قابل توجهی ندارد. از سوی دیگر از اواخر سال ۱۳۹۳ همزمان با کاهش رشد اقتصادی چین و به دنبال آن اعمال دامپینگ از سوی چین (به همراه کاهش قیمت تمام شده به دلیل کاهش قیمت نفت) و کاهش ارزش روبل روسیه، خطر هجوم واردات تولید داخلی را تهدید می کرد.

صادرات آهن آلات

در مرکز آهن

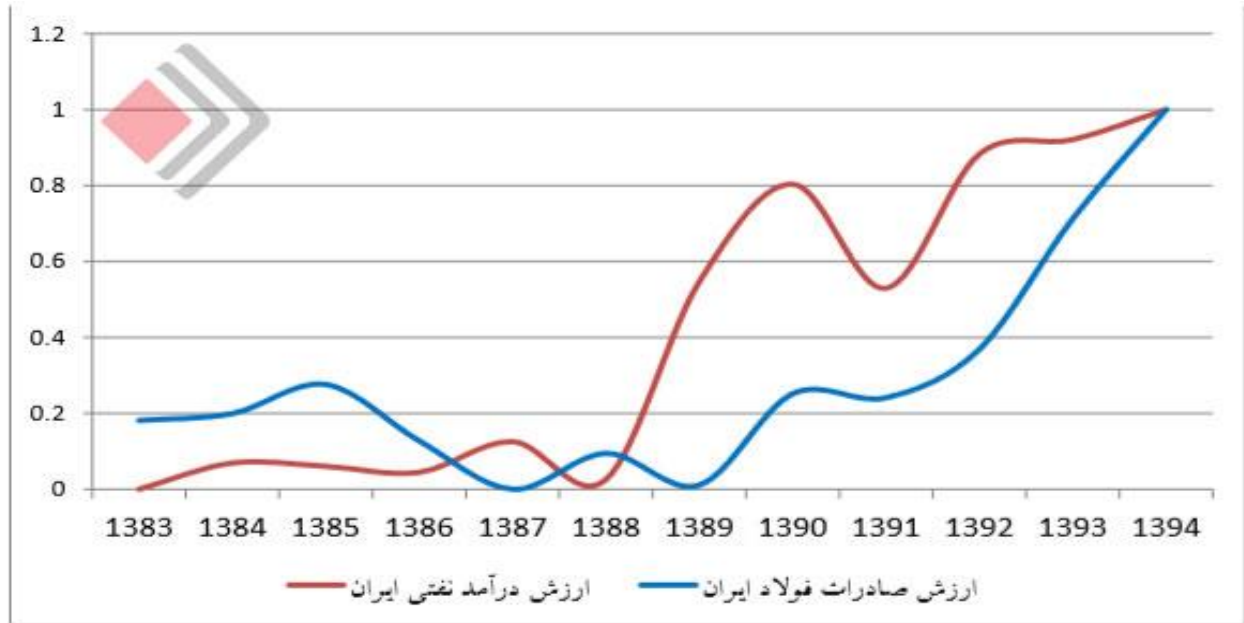
۰۳۱ ۳۵۱۵۵

داخلی ۱۲۷-۱۲۶

 @Markazeahan

از این رو در سال ۱۳۹۴ دولت بر واردات برخی محصولات تخت فولادی تعرفه بالاتری وضع کرد به گونه ای که تعرفه واردات ورق های فولادی کمتر از ۳ میلی متر به ۲۰ درصد افزایش یافت. این تعرفه تا آذرماه سال ۱۳۹۵ نیز ادامه یافت. در سال ۱۳۹۵ تعرفه واردات ورق به ۱۰ درصد کاهش یافت و تعرفه شمش فولادی از ۱۵ درصد به ۵ درصد کاهش یافت. اختصاص ارز مبادله ای در یک مقطع زمانی به کالاهای فولادی قابل تولید در کشور مثال دیگری است که بیانگر عدم وجود یک تصمیم جدی و استراتژیک در راستای حمایت از صادرات می باشد. بنابراین تحلیل صادرات و بررسی عوامل اثرگذار بر صادرات بیش از آنکه تابع متغیرهای اصلی اقتصاد باشد، متأثر از قوانین و محدودیت های دستوری بوده است. لذا صادرات را نمی توان در چارچوب تئوری های اقتصادی تحلیل نمود.

نفت به عنوان اصلی ترین منبع تامین ارز خارجی در ایران نقش مهمی در اقتصاد کلان بازی می کند. ارز حاصل شده از فروش نفت تامین بخش عمده ای از کالاهای سرمایه ای بخش تولید را عهده دار است. صنعت فولاد نیز در نوع ساختار تولید و به خصوص در تامین ماشین آلات و تجهیزات به ارز خارجی نیازمند است. به همین جهت انتظار می رود با تغییرات مثبت قیمت نفت و به دنبال آن افزایش درآمدهای نفتی بخش تولید تحت تاثیر قرار بگیرد. به بیان دیگر انتظار می رود در صورتی که افزایش درآمدهای نفتی منجر به ورود دانش فنی و تکنولوژی های به روز در بخش تولید گردد، به دلیل افزایش کیفیت تولید تاثیر مثبت بر صادرات داشته باشد.

نمودار فوق روند درآمد نفت و درآمد ناشی از صادرات آهن آلات را نشان می دهد. این دو متغیر مثبت و در برخی بازه های زمانی هم جهت بوده اند. بنابراین انتظار می رود که افزایش درآمدهای نفتی از طریق بهبود در تکنولوژی و ایجاد رونق در اقتصاد بتواند بر میزان صادرات آهن آلات تاثیرگذار باشد اما نمودار و بررسی آماری نشان داد که نفت و درآمد ناشی از آن در همه مقاطع نتوانسته بر میزان صادرات موثر باشد. در واقع هرچند افزایش قیمت نفت درآمدهای قابل توجهی را عاید کشور می کند و این افزایش قیمت ورود ارز خارجی را در پی دارد اما این افزایش در سیستم ارزی شناور به صورت بالا رفتن ارزش پول داخلی نمایان می شود.

اما در صورت وجود سیستم ارزی ثابت ، ورود ارز خارجی می تواند باعث افزایش حجم پول و به دنبال آن افزایش نقدینگی می گردد. این افزایش نقدینگی باعث ایجاد تورم داخلی شده و تولیدکنندگان داخلی و به خصوص صنایع اصلی (مانند فولاد) هزینه تمام شده بالاتری را برای هر واحد تولیدشان می پردازند. بنابراین در بازارهای جهانی رقیب خارجی صادرکنندگان داخلی محصول خود را با قیمت کمتری عرضه خواهند کرد و عملاً صادرات کاهش خواهد یافت.

صادرات و واردات فولاد

در بخش قبل جایگاه فولاد در صادرات غیر نفتی ایران مورد بررسی قرار گرفت. در این قسمت روند صادرات و واردات فولاد طی بازه زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار می گیرد. به طور کلی صادرات آهن آلات همواره از واردات آن کمتر بوده است. بنابراین ایران یک کشور واردکننده فولاد محسوب می شود.

واردات فولاد و محصولات فولادی			صادرات فولاد و محصولات فولادی			سال
ارزش دلاری (هزار دلار)	ارزش ریالی (میلیون ریال)	وزن (تن)	ارزش دلاری (هزار دلار)	ارزش ریالی (میلیون ریال)	وزن (تن)	
۱,۶۵۰,۲۴۸	۲,۸۹۶,۱۸۶	۴,۸۳۹,۸۲۱	۱۵۹,۴۶۵	۲۷۹,۸۶۰	۱,۲۷۳,۴۳۰	۱۳۸۰
۱,۵۳۳,۲۴۹	۱۱,۹۵۱,۳۰۰	۴,۵۳۸,۲۷۴	۲۴۳,۲۷۸	۱,۸۳۶,۶۶۸	۱,۱۴۶,۴۷۹	۱۳۸۱
۲,۹۶۳,۳۶۰	۲۳,۴۶۹,۸۱۰	۷,۴۵۵,۰۴۰	۱۸۳,۸۸۹	۱,۴۵۶,۴۰۴	۵۲۳,۴۴۴	۱۳۸۲
۴,۷۲۳,۳۳۹	۴۰,۱۴۸,۳۸۱	۷,۸۴۸,۰۷۸	۸۱۶,۲۶۴	۶,۹۳۸,۲۴۲	۱,۶۸۹,۸۴۳	۱۳۸۳
۴,۲۹۵,۴۳۵	۳۸,۶۷۸,۱۸۱	۶,۹۰۳,۲۱۳	۸۵۳,۳۷۶	۷,۷۰۴,۰۰۰	۲,۱۶۳,۸۶۸	۱۳۸۴
۴,۸۷۵,۳۹۵	۴۴,۸۳۸,۸۱۹	۸,۰۵۶,۱۲۷	۱,۰۱۱,۵۴۳	۹,۳۰۷,۴۳۷	۲,۲۳۰,۹۰۵	۱۳۸۵
۷,۹۴۹,۱۰۸	۷۳,۸۲۲,۱۴۰	۱۱,۳۲۱,۱۴۴	۷۰۵,۳۴۰	۶,۵۵۳,۳۲۶	۱,۲۹۰,۰۹۳	۱۳۸۶
۷,۹۵۱,۹۰۷	۷۵,۵۰۸,۷۹۵	۹,۲۲۰,۸۴۰	۴۴۱,۹۶۳	۴,۱۸۲,۲۸۲	۶۲۵,۴۸۵	۱۳۸۷
۹,۵۰۴,۷۹۶	۹۴,۱۷۰,۶۳۵	۱۱,۵۸۸,۸۴۷	۶۳۶,۹۸۳	۶,۳۱۴,۷۱۱	۱,۰۶۰,۹۴۴	۱۳۸۸
۸,۴۵۹,۲۸۸	۸۷,۳۴۴,۹۷۶	۱۱,۸۴۲,۹۶۶	۴۶۴,۶۱۴	۴,۷۸۱,۹۰۷	۷۹۸,۲۶۴	۱۳۸۹
۷,۸۲۱,۸۰۶	۸۵,۳۵۰,۲۹۱	۹,۱۲۸,۳۷۴	۹۶۰,۹۳۸	۱۰,۷۲۶,۲۵۴	۱,۱۵۵,۲۵۹	۱۳۹۰
۵,۶۶۰,۷۷۵	۸۲,۶۰۲,۵۰۵	۶,۶۹۶,۵۹۴	۹۳۹,۵۹۷	۱۴,۶۷۱,۳۹۰	۱,۲۲۸,۳۶۲	۱۳۹۱
۳,۲۲۲,۳۳۱	۷۹,۲۴۶,۷۲۸	۳,۷۲۰,۵۹۸	۱,۲۰۲,۶۳۵	۲۹,۹۳۴,۹۸۶	۱,۶۶۵,۸۱۶	۱۳۹۲
۳,۲۶۱,۷۳۱	۸۶,۲۲۶,۴۵۴	۴,۰۹۴,۱۳۷	۱,۹۱۲,۵۹۲	۵۰,۷۰۹,۱۷۵	۲,۹۹۰,۸۵۴	۱۳۹۳
۲,۸۴۷,۷۳۴	۸۳,۸۴۵,۶۷۳	۴,۶۷۰,۳۳۵	۲,۵۰۶,۰۹۲	۷۰,۲۴۹,۷۰۶	۴,۰۹۶,۶۴۳	۱۳۹۴
۲,۲۸۹,۵۳۸	۷۱,۵۶۲,۴۱۸	۳,۹۰۱,۹۹۶	۲,۳۸۹,۱۸۲	۷۴,۷۰۰,۱۶۰	۵,۹۴۵,۹۲۶	۱۳۹۵

براساس ارقام جدول صادرات آهن آلات در سال ۱۳۸۰ برابر با ۱,۳ میلیون تن بوده و این رقم در پایان سال ۱۳۹۵ به ۵,۹۴۵ میلیون تن رسیده است. بنابراین متوسط رشد صادرات در دوره مورد بررسی برابر با ۱۰,۱ درصد برآورده می شود. در مقابل میزان واردات از ۴,۸ میلیون تن در سال ۱۳۸۰ به ۱۱,۸ میلیون تن در سال ۱۳۸۹ و بالاترین میزان خود در دوره مورد بررسی افزایش یافته، اما پس از آن روند واردات کاهشی بوده و در سال ۱۳۹۵ به ۳,۹ میلیون تن کاهش یافته است.

روند واردات و صادرات مشابه در سه دوره زمانی مورد بررسی قرار گرفته است. اولین بازه زمانی از ابتدای ۱۳۸۲ آغاز و تا پایان سال ۱۳۸۵ ادامه یافته است. این دوران همزمان با افزایش نسبی تولید داخلی و ورود بخش خصوصی به عرصه تولید روند صادرات آهن آلات شدت پیدا کرد. به نحوی که از حداقل میزان خود در سال ۱۳۸۲ معادل ۵۲۳ هزار تن با رشد متوسط ۴۳ درصدی، در سال ۱۳۸۵ به میزان ۲,۲ میلیون تن رسید. البته لازم به ذکر است که در این دوران میزان واردات فولاد نیز روند صعودی داشته است. واردات فولاد معادل ۴,۵ میلیون تن در سال ۱۳۸۲ بوده که با رشد متوسط ۱۰ درصدی به بیش از ۸ میلیون تن در سال ۱۳۸۵ افزایش یافته است.

در بازه دوم زمانی، میزان صادرات به شدت کاهش یافته است. این دوران مصادف با رکود بازارهای جهانی و شرایط سخت اقتصاد بین الملل بوده است. میزان صادرات آهن آلات در این برهه از زمان با متوسط رشد منفی ۲۷ درصدی از ۲۰۲ میلیون تن به رقم ۶۲۵ هزار تن کاهش یافت. واردات فولاد نیز با تاثیر از روند گذشته خود مجدد در سال ۱۳۸۶ افزایش یافته و به میزان ۱۱۰۳ میلیون تن رسید. اما در ادامه با تاثیرپذیری از رکود جهانی با کاهش ۲۰ درصدی مواجه شده و واردات فولاد در سال ۱۳۸۷ به ۹۰۲ میلیون تن کاهش یافته است.

در دوره سوم که از پایان سال ۱۳۸۷ آغاز و تاکنون ادامه دارد، روند رشد صادرات آهن آلات به طور نسبی افزایشی بوده است. البته این میزان در دو سال گذشته با رشد بیشتری همراه بوده به طوری که در پایان سال ۱۳۹۵ صادرات آهن آلات به حداکثر میزان خود در طی سالیان گذشته رسیده است. عمده ترین دلایل این افزایش صادرات را افزایش نرخ ارز و رکود شدید بازارهای داخلی می توان عنوان نمود. البته این نکته را باید مدنظر داشت که در صورت عدم وجود تحریم های بین المللی که در سال های گذشته اعمال شد، صادرات فولاد نیز رشد سریع تری را دنبال می کرد. لازم به ذکر است که در سال ۱۳۹۵ برای اولین بار به لحاظ ارزش ریالی و همچنین ارزش وزنی صادرات از واردات فولاد پیشی گرفته است. نرخ رشد متوسط صادرات آهن آلات در این دوران ۳۲ درصد بوده است.

میزان واردات فولاد در این بخش به طور کلی به شدت نزولی بوده است. البته جریان نزولی واردات فولاد با سه سال تاخیر و بعد از رشد نسبی طی سال های ۸۷-۸۹ صورت پذیرفته است. این جریان از سال ۱۳۸۹ با واردات ۱۱۰۸ میلیون تنی آغاز و با متوسط رشد منفی ۱۶ درصدی همراه بوده است و در سال ۱۳۹۵ نزدیک به ۳۰۹ میلیون تن واردات فولاد کاهش یافت. لازم به ذکر است که افزایش نسبی واردات طی سه سال ۸۷-۸۹ ناشی از شروع پروژه های مسکن مهر و به دنبال آن افزایش تقاضای داخلی فولاد بوده است.

بررسی روند واردات و صادرات آهن آلات به لحاظ ارزش، شرایط تقریباً مشابه با میزان صادرات وزنی فولاد دارد. اما این شرایط نسبت به مقیاس وزنی در سال های اخیر تفاوت اندکی دارد. با توجه به افزایش نرخ ارز و کاهش ارزش پول ملی در سال های اخیر، میزان کاهش واردات به لحاظ ارزشی نسبت به کاهش واردات به لحاظ وزنی کمتر بوده است. حداکثر میزان ارزش واردات فولاد در سال ۱۳۸۸ در رقم ۹۴۰۱۰۷ میلیارد ریال ثبت گردیده است. در حالی که ارزش واردات فولاد طی سه سال گذشته به طور متوسط ۱۵ درصد کاهش یافته است.

سال	ورق آلياژي	سایر ورقهای اندود شده	ورق نورد سرد	ورق نورد گرم	ورق الكتريكي	ورق خودرو	ورق رنگي	ورق زنك نون	ورق قلع اندود	ورق گالوانيزه	مجموع
۱۳۸۰	-	۰.۰	۲.۰	۱۹۱.۶	-	۰.۲	۰.۰	۹۷.۳	۰.۴	۰.۰	۲۹۱.۴
۱۳۸۱	-	۰.۲	۰.۴	۳۱۸.۶	-	۱.۷	-	۳۴.۳	۰.۳	۰.۱	۳۵۵.۶
۱۳۸۲	۰.۰	۰.۲	۰.۱	۲۸۴.۸	-	۱.۶	-	۰.۳	۰.۲	-	۲۸۷.۲
۱۳۸۳	۰.۱	۰.۲	۴.۵	۷۸۵.۳	۰.۳	۱۰.۰	-	۰.۴	۲.۲	۱.۲	۸۰۴.۳
۱۳۸۴	-	۱.۰	۱۳.۰	۷۹۲.۹	۰.۴	۱.۸	۰.۳	۲.۰	۵.۰	۷.۵	۸۲۳.۸
۱۳۸۵		۰.۴	۳۸.۹	۱,۲۷۸.۳	۵.۵		-		۰.۴	۱۵.۹	۱,۳۳۹.۷
۱۳۸۶		۸.۷	۲۷.۲	۷۰۹.۶	۱۰.۳		۰.۰	۰.۱	۰.۴	۱۱.۷	۷۶۸.۱
۱۳۸۷		۱۰.۲	۲۰.۰	۲۷۷.۱		۶.۵	-	۱.۶	۰.۱	۱۷.۸	۳۳۳.۴
۱۳۸۸		۱۳.۱	۲۸.۶	۵۹۹.۶		۱.۶	۰.۰	۰.۲	۰.۸	۱۷.۹	۶۶۱.۸
۱۳۸۹		۱۳.۱	۱۰.۰	۴۲۸.۷		۱۴.۶	۰.۱	۱.۴	۰.۲	۱۱.۷	۴۷۹.۷
۱۳۹۰		۱۴.۹	۳۱.۳	۵۸۰.۶		۲۱.۱	۰.۶	۴.۷	۰.۵	۳۹.۷	۶۹۳.۴
۱۳۹۱		۷.۳	۱۰۳.۶	۶۸۱.۲		۳۲.۶	۰.۱	۰.۶	۰.۱	۱۸.۲	۸۴۳.۸
۱۳۹۲		۰.۴	۱۰۴.۶	۹۱۷.۷		۶۰.۸	۰.۱	۰.۴	۱.۴	۱.۴	۱,۰۰۸.۶
۱۳۹۳		۰.۳	۱۳۱.۴	۱,۳۶۷.۶		۳۴.۴	۰.۴	۸.۷	۳.۱	۲.۴	۱,۵۴۸.۳
۱۳۹۴		۱.۲	۷۶.۷	۱,۵۲۹.۵		۱۷.۶	۲.۳	۳.۵	۲.۸	۱.۴	۱,۶۳۵.۱
۱۳۹۵	۰.۲	۰.۶	۱۵۹.۲	۱,۱۱۳.۴	۰.۰	۱۷.۱	۲.۷	۱.۴	۳.۵	۴.۳	۱,۳۰۲.۶

سال	بروفيل H	بروفيل I	بروفيل L	بروفيل T	بروفيل T يا L	بروفيل U	بروفيل H و I و U	ريل	ساير بروفيل	ساير ميلگرد سرد نورد شده	ساير ميلگرد گرم نورد شده	لوله بدون درز	مفتول فولاد زنگ نزن	مفتول آهن	مفتول از فولاد زنگ نزن	ميلگرد آلپاژي	ميلگرد کيبي Spring Wire	ميلگرد کيبي PC wire	مجموع
۱۳۸۰	۱۲,۱	۰,۰	۰,۱	۰,۳	-	۰,۰	۰,۴	-	۰,۵	-	۵۵,۴	۰,۵	۰,۰	۰,۱	۰,۰	۰,۲	-	۶۹,۸	
۱۳۸۱	۶۹,۱	۰,۳	۰,۰	۰,۲	۰,۱	۰,۱	۱,۵	-	۰,۹	۰,۲	۳۵,۸	۴,۹	۰,۰	۰,۰	۰,۰	-	-	۱۱۳,۳	
۱۳۸۲	۹۶,۱	۰,۷	۰,۹	۰,۵	۰,۰	۰,۵	۱۴,۱	۱,۱	۵,۲	۰,۲	۳۸,۹	۳,۴	۰,۰	۰,۵	۰,۰	-	-	۱۶۲,۸	
۱۳۸۳	۱۱۶,۷	۴۱,۲	۰,۷	۰,۱	۰,۲	۰,۷	۰,۱	۰,۰	۹,۷	۰,۷	۳۶,۲	۳,۶	۰,۰	۰,۵	۰,۰	۱,۵	-	۲۱۲,۹	
۱۳۸۴	۹۰,۹	۶۲,۶	۱,۴	۰,۲	۱,۳	۱,۷	۴,۸	۰,۱	۱۳,۲	۰,۴	۱۵۲,۰	۲۵,۳	۰,۱	۶,۱	۰,۷	۱۹,۱	۰,۰	۳۸۰,۱	
۱۳۸۵	۱۱۷,۵	۱۶,۰	۱,۹	۱,۳	۴,۵	۱,۲	۲,۵	۰,۹	۳۷,۱	۰,۲	۱۱۹,۸	۱۴,۰	۰,۲	۰,۵	۰,۱	۱۹,۲	۰,۰	۳۳۷,۲	
۱۳۸۶	۱,۶	۱۸,۲	۱,۱	۰,۱	۰,۱	۱,۷	۰,۳	۰,۴	۱۹,۴	۰,۵	۳۳,۹	۴۸,۲	۰,۰	۱,۴	۰,۱	۳۸,۹	۰,۰	۱۶۵,۹	
۱۳۸۷	۲,۴	۴۳,۴	۰,۷	۰,۱	۰,۳	۳,۱	۱,۳	۰,۲	۱۷,۴	۰,۲	۳۱,۱	۵۱,۳	۰,۰	۱,۵	۰,۱	۴۳,۲	۰,۱	۱۹۶,۴	
۱۳۸۸	۰,۶	۴۲,۸	۰,۳	۰,۰	۰,۷	۱,۳	۰,۹	۰,۱	۳۵,۰	۰,۱	۳۶,۷	۹,۵	۰,۲	۰,۷	۲,۸	۹,۵	-	۱۴۱,۱	
۱۳۸۹	۰,۱	۳۵,۲	۱,۱	۰,۰	۰,۲	۰,۳	۰,۰	-	۵۵,۰	۰,۲	۳۵,۱	۲,۷	۰,۱	۰,۳	۶,۵	۳۴,۶	۰,۰	۱۷۱,۴	
۱۳۹۰	۱,۱	۴۲,۳	۱,۷	-	۰,۶	۲,۴	۳,۶	۰,۰	۸۹,۶	۱,۴	۲۳۹,۸	۱۵,۲	۲,۲	۱,۵	۳,۸	۲۹,۰	۰,۴	۴۳۵,۳	
۱۳۹۱	۱,۸	۶۷,۰	۱,۱	۰,۰	۱,۱	۲,۷	۶,۶	۰,۴	۶۴,۶	۰,۲	۱۷۶,۱	۹,۳	۰,۸	۰,۷	۱,۹	۲۷,۵	۰,۰	۳۶۲,۲	
۱۳۹۲	۰,۰	۷۰,۷	۲,۳	-	۰,۱	۳,۳	۲۲,۴	۰,۷	۵,۵	۰,۲	۲۴۷,۸	۱۵,۱	۰,۳	۰,۴	۱,۹	۲۴,۳	۰,۴	۳۹۵,۶	
۱۳۹۳	۰,۶	۱۲۴,۴	۶,۶	۰,۹	۰,۰	۶,۹	۳۴,۶	۰,۱	۵,۹	۰,۳	۲۴۸,۵	۲,۴	۰,۱	۰,۵	۵,۵	۲۳,۴	۰,۸	۴۶۱,۳	
۱۳۹۴	۰,۶	۱۴۰,۴	۱۲,۲	۰,۰	۰,۲	۱۰,۲	۳۳,۱	۰,۰	۴,۹	۰,۱	۲۸۳,۹	۱۶,۱	۰,۰	۰,۳	۴,۴	۱۴,۲	۰,۴	۶۶۶,۸	
۱۳۹۵	۴,۵	۲۱۶,۵	۲۱,۴	-	۰,۹	۱۴,۰	۰,۱	۰,۰	۸,۳	۰,۳	۲۶۴,۴	۱۲۲,۴	۰,۰	۰,۳	۰,۲	۳۵,۵	۰,۱	۶۸۹,۶	

صادرات زنجيره فولاد به تفكيك مقاصد صادراتي

بررسی آمار صادرات آهن آلات در گذشته و تفکیک آن براساس زنجیره تولید فولاد مهمترین شرکای تجاری این صنعت را مشخص می کند. در این بخش به منظور شناخت بهتر فضای صادراتی ایران، کشورهای مقصد در صادرات کل زنجیره بررسی می شوند. همچنین سابقه تجاری ایران (به ویژه در خصوص فولاد) نشان می دهد که ایران با کشورهای منطقه خاورمیانه و کشورهای همسایه ارتباط تجاری بیشتری نسبت به سایر کشورها داشته است. لذا مجموع کشورهای منطقه خاورمیانه و همسایه به عنوان کشورهای هدف مطرح شده و میزان صادرات به این کشورها نیز مدنظر قرار گرفته است. همچنین کشورهایی که در کشورهای مقصد ایران حضور دارند به عنوان مهمترین رقبای تجاری در کل زنجیره مطرح شده اند.

محصولات تخت

صادرات محصولات تخت طی دوره ۱۳۹۳ به ۱۳۹۵ با کاهش ۱۶ درصدی مواجه بوده است. میزان صادرات محصولات تخت در سال ۱۳۹۳ معادل ۱۵۵۴ هزار تن بوده و در سال ۱۳۹۵ به ۱۳۰۲ هزار تن کاهش یافته

است. در سال ۱۳۹۴ حجم صادرات محصولات تخت برابر با ۱۶۳۵ تن بوده است که در مقايسه با سال ۱۳۹۳ دارای افزایش ۵۰۲ درصد بوده است. در اين ميان صادرات محصولات تخت به کشورهای هدف با یک درصد کاهش مواجهه بوده است. ميزان صادرات محصولات تخت به کشورهای هدف از ۶۴۲ هزار تن در سال ۱۳۹۳ به ۱۰۷۳ هزار تن در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. به طور کلی ۴۱ درصد صادرات محصولات تخت در سال ۱۳۹۳ به کشورهای هدف بوده و این سهم در سال ۱۳۹۵ به ۸۲ افزایش یافته است.

مهمترین مقصد صادراتی محصولات تخت در سال ۱۳۹۳ ایتالیا با میزان ۵۶۱ هزار تن (معادل ۳۶ درصد کل صادرات محصولات تخت) از صادرات را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۳۹۴ بیشترین حجم صادرات در کشورهای هدف مربوط به امارات متحده عربی به میزان ۲۹۳ هزار تن بوده است. در سال ۱۳۹۵ ایتالیا و امارات هم به عنوان کشورهای صادرکننده هدف ایران و نیز در مجموع لیست مقاصد صادراتی فولاد تخت ایران در صدر مقاصد صادراتی قرار دارند.

• محصولات طولی

صادرات محصولات طولی طی دوره ۱۳۹۳ به ۱۳۹۴ با افزایش ۴۴ درصدی مواجهه بوده است. ميزان صادرات محصولات طولی در سال ۱۳۹۳ معادل با ۴۶۱ هزار تن بوده در سال ۱۳۹۴ به ۶۶۵ هزار تن افزایش یافته است. صادرات محصولات طولی فولادی در سال ۱۳۹۵ در مقايسه با سال ۱۳۹۴ دارای رشد ۳ درصد بوده است و به حجم ۶۸۹ هزار تن در سال ۱۳۹۵ رسیده است. ميزان صادرات محصولات طولی به کشورهای هدف از ۴۴۹ هزار تن در سال ۱۳۹۳ به ۶۵۴ هزار تن در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است و به دنبال آن در سال ۱۳۹۵ به حجم ۶۷۵ هزار تن افزایش یافته است. به طور کلی در سالیان اخیر درصد بالایی از صادرات محصولات طولی فولادی به سمت کشورهای هدف صادراتی سرازیر شده است.

مهمترین مقصد صادراتی محصولات طولی در سال ۱۳۹۳ افغانستان میزان ۱۸۶ هزار تن (معادل ۴۰ درصد کل صادرات محصولات طولی) از صادرات ایران را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۳۹۴ بیشترین حجم صادرات در کشورهای هدف مربوط به کشور عراق با حجم ۲۶۹ هزار تن بوده است. در سال ۱۳۹۵ افغانستان و عراق هم به عنوان کشورهای صادرکننده هدف ایران و نیز در مجموع لیست مقاصد صادراتی محصولات فولاد طولی ایران در صدر مقاصد صادراتی قرار دارند.

۳۰ درصد واردات کشورهای هدف توسط ترکیه و ۲۶ درصد نیز توسط چین تامین شده است. بنابراین چین و ترکیه به عنوان مهمترین رقیب ایران در کشورهای هدف حضور پررنگی دارد.

بررسی وضعیت توان رقابت فولاد ایران در بازارهای بین الملل

تحليل مناسب تحولات گذشته تجاری هر کشور و به خصوص محصولات استراتژیکی مانند فولاد راهگشای مناسبی جهت مقابله با رویدادهای مهم تجاری است. یکی از رویدادهای مهم و پیشرو که گریزی از آن نیست بحث پیوستن به WTO می باشد. به دلیل عضویت ایران به عنوان عضو ناظر WTO دور از ذهن نیست که در آینده ای نزدیک ایران به عنوان عضو اصلی این سازمان پذیرفته شود.

صادرات فولاد و چالش های پیش رو

منافع صادرات همواره مورد توجه اقتصاددانان بوده است. صادرات از طریق تاثیر مطلوب بر کارایی و تخصیص منابع، صرفه های ناشی از مقیاس، تغییرات تکنولوژی، ایجاد اشتغال و بهره وری کل عوامل در تسريع رشد و توسعه اقتصادی بسیار موثر است. در روابط تجاری آزاد همیشه با انواع سیاست گذاری ها سعی بر افزایش نرخ صادرات بوده که این مهم با گسترش فرایند جهانی شدن اقتصاد شکل کاملا متمایزی به خود خواهد گرفت. با توجه به مزیت رقابتی فولاد ایران صادرات طی سالیان گذشته جزء مهمترین اهداف صادرات غیر نفتی قرار گرفته است. اما این فرآیند با وجود توسعه واحدهای فولادی به سوی اهداف از پیش تعیین شده حرکت نکرده است.

علاوه بر تحریم موانع و مشکلات مهم از جمله تغییرات متوالی قوانین تجارت، تغییرات شدید نرخ ارز، عدم وجود ساختارهای مناسب بازاریابی و غیره باعث کندی توسعه صادرات آهن آلات شده است. با وجود این رفع تحریم ها و از میان رفتن ساختار اصلی تحریم، امید به ایجاد فضای باز صادراتی محصولات فولادی مجدداً به وجود آورده است. با وجود این صادرات فولاد از بایدها و نبایدهای متعدد تاثیر می پذیرد و لذا بررسی همه این جوانب نیازمند بررسی های بسیار پیچیده است.